

ВЕЧІР ВШАНУВАННЯ ЖЕРТВОДАВЦІВ НТШ-А

ЗМІСТ

1 Програма вшанування Жертводавців	1
2 Галина Гринь. Студентська стипендійна програма НТШ-А	2
3 Студенти-стипендіят НТШ-А	6
4 Подяка Жертводавцям на Студентський Фонд	10
5 Есеї студентів переможців	11
6 Науково-дослідницькі та видавничі проекти НТШ-А	21
7 Видання Інституту Джерелознавства НТШ-А	25
8 Стипендійні проекти	26
9 Издавничі проекти.....	26
10 Бібліотека і Архіви НТШ-А	29
11 Жертводавці на наукові проекти НТШ-А	31
12 Іменовані фонди на наукові проекти	32

14 вересня 2019 року о 5-ій годині по пол.

в будинку НТШ

63 Fourth Ave
New York, NY 10003

(212) 254-5130 info@shevchenko.org

www.shevchenko.org

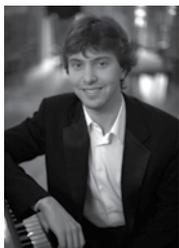
Вечір вшанування Жертводавців НТШ-А

У ПРОГРАМІ:

- Представлення результатів конкурсу Спеціальної стипендійної програми для постраждалих внаслідок подій на Майдані та російсько-української війни.
- Перегляд відеофільму про Студентську стипендійну акцію.
- Найновіші публікації НТШ-А в галузі Шевченкіяни та інші видавничі проєкти.
- Проєкт оцифрування архівних та бібліотечних фондів.
- Подяка жертводавцям.

Музична програма

піяніст Павло Гінтов

Haydn. Fantasy in C major

Гайдн. Фантазія

Bortkiewicz. The Rocks of Uch-Kosh

Борткевич. «Скелі уцеліни Уч-Кощ»

Kosenko. Courante

Косенко. Куранта

Прийняття

Виставка наукових видань • Вибір відеоматеріалів

Галина Гринь

Студентська стипендійна програма НТШ-А

Жертвенність – сама ідея, коли людина бере частину своєї власності і ділиться нею з іншими, тісно пов'язана з історією не тільки Наукового Товариства ім. Шевченка, а й з український національним рухом як таким. У стабільних, забезпечених суспільствах, регулярні пожертви на церкву, культурно-наукові потреби, тощо, стають гармонійною частиною цивілізованого життя. У випадку України, коли саме її існування нерідко стоїть під загрозою, межові ситуації породжують особливі сплески добродійності. Ми це бачимо у зародках створення НТШ у 1873, у перетворенні його на потужну академічну установу в 1892 – всі почини трималися на меценатстві і були частиною творення підложжя для майбутньої, тоді ще тільки уявної, держави. Після спустошення українських земель у вирі Другої світової війни, так звана “третьа хвиля” емігрантів у різних країнах поселення кинулася творити свої національні інституції: їй ми завдячуємо відновлення НТШ в Америці у 1948 і створення потужного центру українознавства у Гарварді.

У 2014, після розстрілів на Майдані та початку російсько-української війни, Україна знову опинилася впритул перед екзистенційної загрозою, і ми побачили, як спонтанно по всій країні пройшла хвиля “волонтерства,” навіть в найменших селах люди гуртувалися, збирали одягу, гроші та інші запаси для армії, готували “для хлопців” їжу. На еміграції, теж, т. зв. “четверта хвиля” розвинула широку добродійну та політичну діяльність через такі організації як Разом. Взагалі пройшла мобілізація всієї діаспори, особливо у площині інтелектуальній, коли може вперше вдалося суттєво вплинути на світову громадську думку через незлічені статті, блоги, інтерв'ю, зупинити потік брехні про Майдан і війну, захистити національні інтереси. Тут десятилітній вклад у наукові інституції, здатність впливати на студентів – майбутніх американських інтелектуалів і громадських діячів – виправдали жертвенність громади.

Хвиля мобілізації заторкнула і Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці. Так народилася ідея Спеціальної стипендії для студентів, які вратили рідних на Майдані або на війні, або змушені були

переселитися з окупованих територій. Відбір мав проходити на основі навчальних успіхів: всі апліканти мали бути прийняті на університетські програми, подати оцінки, листи підтримки, мотиваційні листи і документальні посвідчення про смерть рідних або статус переселенця. Фіналісти (їх було 35) проходили інтенсивне інтерв'ю перед комісією, що складалася з шести осіб: троє з Америки і троє з України.

Працює комісія: О. Михеева, Г. Грабович, О. Федорук і Т. Гундорова

Українська громада щедро відгукнулася на нашу збірку, і за перший рік ми зібрали понад 20,000 дол., що дозволяло нам думати про приблизно 10 стипендій. Вартість стипендії була задумана так, щоб вона могла суттєво вплинути на життя даного студента, відкрити перед ним або нею можливість справжнього росту. Навесні минулого 2018 року ми провели інтерв'ю в Києві і Львові, і перед нами постала проблема: студенти наскільки нас вразили, що вибрати тільки 10 було майже неможливо. Один з членів комісії відбору, під враженням щойно побаченого, поділився на своїй сторінці Facebook таким:

Неможливо передати словами, наскільки красива і талановита ця молодь, мотивована і сильна духом, патріотично заряджена, сповнена віри в майбутнє, з усвідомленням своєї місії, з бажанням працювати для країни і змінювати її. Віком від 17-ти до 22-х, ці молоді люди вже сповна пізнали горе і поневіряння. Вони змушені були відірватися від рідного ґрунту і шукати прихистку в чужих містах, часом з родинами, а не раз і самотужки пробиваючи собі шлях у житті, спираючись лише на власні сили, бо батьки залишалися в окупованих Донецьку і Луганську.

Ми вирішили нашвидкоруч зробити ще один заклик на пожертви, в надії додати хоч кілька стипендій. Несподівано відгукнувся Союз

Українок Америки щедрою дотацією 20,000 дол., дозволяючи нам подвоїти число фіналістів. Багатогранна діяльність СУА давно відома в українській громаді, впродовж майже століття: за нею стоїть створення Українського музею в Нью-Йорку і багато інших важливих починів. Їхня підтримка у ключовий момент – те, що вони повірили у нашу акцію і ввійшли як партнери, для нас було надзвичайно важливо і цілком змінило масштаб проекту. Накінець НТШ сягнуло у свої іменовані стипендійні фонди, щоби збільшити число стипендій до 30-ти.

Студенти-переможці

Між стипендіятами було семеро студентів, що вратили рідних на Майдані або війні. Між ними три герої Небесної сотні Сергій Дідич (донька Ірина), Василь Аксенін (син Богдан) і Яків Зайко (онука Дар'я), а також Роман Луцюк, який зазнав поранень у боях під Щастям і згодом помер у лікарні тут в Нью-Гейвені (донька Аліна); Михайло Григоришин, який загинув у 24 р. під час боїв біля Попасної в Луганській області (сестра Аліна); волонтер, сотник Майдану Богдан Дідич (донька Дар'я); і Євгенія Федченко, яка загинула від вогнепальних поранень у місті Горлівці влітку 2014 р. (син Михайло).

Окремої уваги заслуговує явище внутрішньо-переселених осіб, що покинули окуповані території. В Україні їх майже два мільйони. Якщо подумати, який шквал останнім часом іде по світі у зв'язку з несприйняттям "імігрантів," навіть у дуже заможних країнах, то факт, що Україна прийняла з окупованих територій два мільйони внутрішніх переселенців викликає подив і повагу. Цей процес не проходить легко: у мотиваційних листах і інтерв'ю ми почули багато про те, як важко бути прийнятим за "свого" на новому місці. Рішення покидати дім і їхати з окупованих територій часто було пов'язано з безпекою, але й часто це був свідомий вибір

української приналежності. Проходить своєрідний природний відбір. Один студент з Донеччини розказував, що з 40 студентів його навчальної групи, 20 поїхало вчитися в Росію, 10 залишилося на Донеччині, а 10 поїхало в Україну (в його випадку, проти бажань батьків і родичів). “Третя хвиля” української діаспори сама відчула, що значить статус біженця (переміщеної особи DP) і повинна мати особливе виrozumіння до такої долі. Студенти-переселенці вказували наскільки для них було важливо отримати нашу підтримку, насамперед моральну, і відчутти, що хтось-таки думає про їхнє майбутнє. Ось коментар на Facebook:

9 липня мав змогу взяти участь у зустрічі стипендіатів Наукового товариства імені Шевченка в Америці. З кимось познайомилися, з кимось зустрілися, з кимось порадили їхнім успіхам. Уже їдучи додому, думав, яке потужне молоде покоління є в Україні, адже на зустрічі були вимушено переміщені особи з окупованих Донбасу і Криму. Навіть з'явилося бажання утворити власний “Донбаський клуб”, – елітарну організацію з облаштування майбутнього деокупованого регіону. Можливо, так і буде. Втім, дивуєшся, як закордонне українство цінить потенціал материкової України і стимулює його, на що власне держава ще ледь спроможна.

Від себе і від Управи НТШ в Америці щиро дякую всім, хто брав участь у цій акції. Ідея стипендії належить д-р Анні Процик, яка вважала, що НТШ не може стояти осторонь межових подій в Україні. Проф. Григорій Грабович підтримав ідею, оголошуючи першу збірку відразу після перевиборів на другу каденцію. Наталія Гончаренко і Василь Лопух провели успішну акцію збирання фондів. Мирон Стахів перебрав на себе організацію конкурсу. Зокрема дякую проф. Оксані Михеєвій, завідувачці катедри Соціології Українського Католицького Університету за концепцію проведення конкурсу і безцінну допомогу. Комісія відбору працювала три емоційно виснажливі дні підряд, проводячи інтерв'ю. Це – Григорій Грабович, Тамара Гундорова, Олесь Федорук, Оксана Михеєва, Мирон Стахів і Галина Гринь.

Особлива подяка Союзу Українок Америки за щедрий дар та всім жертводавцям, що відгукнулися і змінили студентам життя, відкриваючи для них нові обрії.

Незаступимим підложжям наукової діяльності НТШ в Америці є постійний приплив пожертв, що надходили від самого початку заснування нашого Товариства.

Щиро дякую Вам всім!

Студенти-стипендіанти НТШ-А

Агесв Артур студент магістратури Донбаського державного педагогічного університету, евакуйованого до Слов'янська. Кафедра германської та слов'янської філології. Артур переїхав до Слов'янська у 2014 році через загрозу життю, з початком бойових дій на сході України, а саме в Горлівці.

Аксенин Богдан студент магістратури Буковинського державного медичного університету (Чернівці). Втратив батька у грудні 2014 року, Аксенина Василя, внаслідок вогнепального поранення в АТО.

Баров Володимир аспірант історико-юридичного факультету Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Змушений виїхати з Луганська у 2014 році через обстріл міста, через загрозу життю та здоров'ю. Проживає у гуртожитку в містечку Ніжин.

Богдяж Христина студентка Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, історичного факультету. У 2014 році переїхала з Донецька на підконтрольну територію, щоб продовжити навчання в школі, а згодом в університеті.

Бурим Юрій студент Університету економіки та права "КРОК". У вересні 2014 року через обстріли сім'я Юрія виїхала з окупованого Донецька на підконтрольну територію, до міста Покровськ, а у липні 2017 року вся сім'я переїхала до Києва.

Григоришин Аліна студентка Львівського національного університету ім. Івана Франка на юридичному факультеті. Аліна втратила брата - Григоришина Михайла у січні 2015 році в зоні АТО.

Демидов Сергій студент Донецького національного технічного університету; факультет комп'ютерно-інтегрованих технологій. У 2014 році, внаслідок початку бойових дій, з матір'ю переїхав спочатку до Маріуполя, а потім до Покровська, куди евакуювали університет.

Дідич Дарія студентка Українського католицького університету (Львів), факультет наук про здоров'я (психології). Втратила батька, Дідича Богдана, у 2017 році в АТО.

Дідич Ірина студентка Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Київ), факультет української мови та прикладної лінгвістики. Втратила батька, Дідича Сергія, під час Революції Гідності у лютому 2014 року.

Зайко Дарія студентка Львівського національного університету ім. Івана Франка; кафедра міжнародних відносин і дипломатичної служби. Дарія втратила дідуся, Зайка Якова, у лютому 2014 року під час Революції Гідності в Києві.

Запорожець Марина вивчає банківську справу на факультеті Міжнародної економіки в університеті. Марина поєднує навчання з активною волонтерською діяльністю, направленою на допомогу дітям-переселенцям. У 2014 року з початком війни Марина з сім'єю переїхали до Запоріжжя, тепер навчається в Києві.

Іванова Аліна студентка Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого. У зв'язку з початком бойових дій у Донецькій області, родина Аліни виїхала, в липні 2014 року, до Чернігова. Повернення додому було неможливим через активні воєнні дії у Ясинуватій.

Іоффе Стефанія студентка Васильківського коледжу Національного авіаційного університету, вивчає інженерію програмного забезпечення.

Лобода Дмитро студент Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. Факультет історії. Вимушено переселився до Полтави у 2014 році з Алчевська через те, що подальше навчання в університеті в Луганську (ЛНУ імені Тараса Шевченка) стало неможливим.

Луцюк Аліна студентка Національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана в Києві. факультет економіки та управління. У 2016 році втратила батька Луцюка Романа в АТО, внаслідок вогнепального поранення неподалік м. Щастя.

Нежива Оксана студентка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ). Кафедра іноземної філології. З початком війни разом з родиною переїхала до Києва.

Пашасва Мавіле студентка Національного університету "Львівська політехніка", Інститут прикладної математики та фундаментальних наук, кафедра міжнародної інформації. У 2016 році з сестрою переїхала з окупованого Криму до Львова, щоб здобути освіту.

Пашасва Майре студентка Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка. У зв'язку з анексією Криму, позбулася можливості отримувати освіту (на території Криму), а також умов

проживання та майбутнього працевлаштування. У 2016 переїхала до Львова.

Прокопенко Микита студент магістратури Одеського національного політехнічного університету, кафедра інформаційних систем. З початком бойових зіткнень у 2014 році Микита переїхав до Одеси.

Проскурін Вадим студент Київського політехнічного інституту ім. Сікорського, факультет приладобудування. Переїхав з окупованої Макіївки, щоби вступити до українського університету.

Рум'янцев Гордій студент Львівського національного університету ім. Івана Франка, магістерська програма з міжнародного права. У 2014 році родина Гордія виїхати з містечка Ровеньки, Луганської області, до Коростеня, Житомирської області, через загрозу життю та безпеці. З початком війни родині почали погрожувати через їх про-українську та про-європейську позицію.

Самойлович Богдан студент магістратури Донецького національного технічного університету, факультет комп'ютерних інформаційних технологій. Вимушено переїхав з Донецька внаслідок евакуації університету.

Сасін Владислав студент Київського національного університету ім. Та-раса Шевченка. У серпні 2014 року внаслідок потужних обстрілів з боку терористів по м. Макіївка, Владислав разом з батьком приїхав до родичів в м. Городок, Хмельницької області.

Силін Максим студент Харківського політехнічного інституту. Навчально-наукового інституту енергетики, електроніки та електромеханіки. Максим переїхав з Донецька у Харків у 2017 р. і вступу до університету.

Тимченко Руслан студент Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна фізико-технічного факультету. 2014 року внаслідок бойових дій, Руслан переїхав з Луганська до Харкова.

Тихонов Валерій студент Донецького державного університету, факультет права і соціального управління. Переїхав до Маріуполя з Макіївки у зв'язку з початком АТО та переміщенням університету з окупованої території.

Ткачик Єгор студент Національного авіаційного університету, факультет економіки та бізнес адміністрування. Вимушено переїхав у 2015 р. через бойові дії у Донецьку.

Туніна Катерина студентка-віолончелістка навчається в Київській національній музичній академії ім. Чайковського на факультеті

оркестрової музики. Через бойові дії Катерина разом з батьками були вимушені залишити Донецьк та переїхали до Києва.

Фазилов Арслан студент Київського національного університету Тараса Шевченка, вивчає кримськотатарську мову, літературу та переклад на кафедрі тюркології Інституту філології. Літом 2014-го року Арслан з сім'єю дядька переселився до Львова.

Федченко Михайло студент-піяніст Національної музичної академії України ім. Чайковського. У липні 2014 року Михайло втратив маму, яка загинула через обстріл Горлівки. Михайло виїхав з окупованої Горлівки.

Хлудєєв Володимир студент Харківського політехнічного інституту на Інженерно-фізичному факультеті, кафедра комп'ютерного моделювання процесів та систем. Вимушений переселенець з Луганської області.

Царенкова Марія студентка Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, кафедра квантової теорії поля. Через початок бойових дій в Донецьку у 2014 році, Марія разом з мамою Марія переїхали до Києва.

Працює комісія: О. Михеєва, Г. Грабович

Пожертви на Студентський Фонд

- \$20,000 Ukrainian National Women's League of America
 \$10,000 Constantine and Olha Sribny-Rohozynsky Fund
 \$6,000 Zenon and Julia Petesh Fund
 \$3,000 Anonymous, Larissa Bilaniuk, Orest Popovych
 \$2,500 Irene Scherbaniuk Fund
 \$2,000 Tamara Stasiuk, Ihor Rak, Irene Nasaduke
 \$1,700 Volodymyr Petryshyn Fund
- \$1,000 George G. Grabowicz, Anna Procyk, Patricia Jaworsky,
 Volodymyr Petryshyn, Roman Andrushkiw, Laada Bilaniuk,
 Myroslava Znayenko, Mykola Deychakivsky
- \$500 Nestor Kolcio, Mildred Tomiak, Bohdan Chudio,
 Rostislav Grigorchuk, Larissa Bilaniuk-Sand,
 Askold Melnyczuk
- \$470 Orysia Duplak-Buchan
 \$400 Nadia Trojan, Hryhorchuk Lew
 \$350 Timur Sydor, George Rakowsky
 \$300 Natalia Fedynskyj Slysh, Andrew Chraplyvy
 \$250 Boris Hlynsky, David Olds, Bohdan Vitvitsky
 \$200 Taras Hunczak, Halyna Hryn, Irene Maksymjuk,
 Christine Karpevych
- \$140 Mykola Haliv, Lubomyr Zobniw
 \$100 Tamara Denysenko, Maria Leshchyshyn, George Jaskiv,
 Serhiy Levkov, Bohdan Futey, Virko Baley, Orest Kebalo,
 \$75 Jaroslaw Kiciuk,
 \$50 Ladimer Nagurney, Roman Kernitsky, Lubomyra Chapelsky,
 Arcadia Kocybala, Alexander Poletz, Jaroslaw Sztendera,
 Chrystyna Kuzmowych, Vera Zaputowycz, Bohdanna Bihun,
 Stefania Semuschak, Serhiy Panko, Zirka Maria Derlycia,
 Marta Antoniwn
- \$30 Borys Pawluk,
 \$25 Andrew Rudyk, Alexander Lushnycky

Есеї студентів-переможців

Марія Царенкова

*Студентка Київського національного
університету ім. Тараса Шевченка*

Моя родина – багатодітна. В Донецьку ми мали невеликий дім, в дитячій кімнаті я займала “койко-ліжко”. Тепер я розумію, що цього було занадто. В мене було піаніно, був один на всіх дітей персональний комп’ютер, було багато гарних книжок, які збирав для нас тато.

Потім помер мій батько. Рівно через рік трапився Майдан. А далі – війна.

Одного з моїх братів було запрошено на навчання в КНУ ім. Т. Г. Шевченка (як переможця на всеукраїнській олімпіаді з астрономії), тому моя мама рішуче залишила власний дім і вирішила виїхати саме в Київ, а не в якесь інше місто. Книжки (в три ряди на стелажах уздовж стін), піаніно, комп’ютер, наші дитячі “койко-місця”, могила батька – все залишилося в Донецьку.

Отже, в Києві я отримала середню освіту. Несподівано на останньому дзвоніку стала героїнею телесюжету. Бо на ЗНО я отримала 200 балів з математики (це вже очікувано - математику люблю). Телесюжет можна подивитися тут: <https://fakty.ictv.ua/ua/videos/135268/>

Самий молодший з моїх братів бере академвідпустку в виші та йде в АТО. Спочатку добровольцем-волонтером, а коли йому виповнилося вісімнадцять – в ЗСУ.

Для чого мені потрібні гроші? В першому семестрі нам викладали

курс «програмування». Я писала програми в блокноті, бо в мене не має комп'ютера. Щоб я могла перевірити та виправити програми, на семінарах мені дозволяв це зробити на своєму ноутбучі викладач. Якщо я отримаю \$2000, на \$1000 я куплю ноутбук. А другу тисячу я залишу. Навіщо? Два роки тому моя мама побачила в фейсбуці світлину з хлопцем в ліжку, під якою був допис: «Моліться за важкопораненого Колю». Хлопець був дуже схожий на мого брата Колю, який в АТО. Навіть один із старших братів сказав: «Мамо, це – Коля». Мама побігла на вокзал, щоб їхати в місто, де лежав поранений Коля. На інтерсіті грошей не вистачало, а квитків на звичайний потяг не було. Це був не наш Коля. Але в госпіталі були здивовані великою кількістю дзвоників з Києва. Всі питали: «Чи це не наш київський Коля?» Бо мій брат, коли приїжджав до нас в Київ, багато робив корисного для киян.

Так от, нехай друга тисяча лежить на всякий випадок. Якщо все буде гаразд, ця тисяча буде моїм першим внеском у власне житло. Назад ми вже не повернемось. В Києві я та мама спимо на підлозі в чужій квартирі.

Михайло Федченко

Студент Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського

У житті кожної людини є місце мрії. Вона змушує людину рухатися вперед, працювати над собою, вдосконалюватися. І все це заради того, щоб у кінцевому підсумку досягнути поставленої цілі. У людини, яка має мрію, горять очі, вона виглядає живою і активною. Я не є винятком з цього правила, але чудово розумію, що мрії не здійснюються самі собою, для їх втілення необхідно діяти. Передусім, треба не тільки мріяти, але і багато працювати.

Історія “моєї мрії” почалась у віці восьми років. До великої світлої кімнати, де стояв крилатий інструмент із клавішами, уперше мене привела мама. Вона, звісно ж, знала яка це нелегка праця, і яких зусиль це від мене вимагатиме, оскільки сама грала на фортепіано. Але її віра в мене і любов до музики стали основним рушієм мого майбутнього!

На додаток до вище сказаного є маленька комічна прелюдія - це ультиматум батька: “Або наш син починає займатися музикою , або ми розпрощаємося з “музичною” підставкою для квітів”.

Батьки - наше все! Наша подяка і любов до них не має меж.

Важливим етапом розвитку моєї мрії, а саме стати відомим концертуєчим піаністом, був час дитинства. Цей період мого життя, скажімо, був далеко не таким, як у багатьох дітей. На відміну від моїх однолітків, які відпочивали та гралися в будь-який який зручний для них час, мама постійно змушувала мене займатися, сиділа поруч. Відверто кажучи, це було для мене примусовим завданням. І якби мама тільки знала , як сильно я їй зараз вдячний за це. Вже у віці дев'яти років, після першого Всеукраїнського конкурсу, де я посів 3 місце, отримавши кубок Лауреата, заснув з ним в обіймах. Прокинувшись зранку я зрозумів, що це і є щастя - займатися улюбленою справою і впевнено йти до своєї мрії.

Після довгих цікавих та насичених шкільних років, багатьох конкурсів, на яких я майже завжди отримував призові місця, побачивши моє прагнення до самовдосконалення, ми з мамою вирішили поїхати в Київ. І ось у віці 15 років я став учнем Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені М. В. Лисенка. Через рік після початку навчання воєнні дії на Сході України забрали з життя найціннішу для мене людину - маму, яка розуміла, підтримувала, допомагала і завжди була поруч зі мною. Сказати, що мені було складно - нічого не сказати. А оскільки в нас з батьком були складні відносини - я залишився майже без підтримки. Але незважаючи на життєві труднощі, завдяки підтримці з боку родини та педагогів, я успішно закінчив школу і в 2016 році вступив до Національної музичної академії ім. П.І.Чайковського.

Я людина з великими амбіціями, а мої творчі сили, подолавши багато випробувань, стали тільки більш загартовані. Я рано подорослішав та звик до самостійного життя ще з юних років. І зараз я можу цілком впевнено сказати, що моя дитяча мрія еволюціонувала в конкретну життєву ціль. Але, як сильно би я не хотів якнайшвидше прогресувати дорогою до своєї мети, скрутне фінансове становище не дає мені дійти до неї. Попри усі мої намагання я усвідомлюю те, що для того, щоб стати відомим, треба багато подорожувати, давати сольні концерти, брати участь у багатьох престижних конкурсах, фестивалях, а також майстеркласах, для чого в мене, поки що, немає жодної можливості. Незважаючи на моє бажання і професійні навички піаніста, я не можу собі дозволити навіть конкурси в межах

України. Не менш важливим є те, що у свій вільний час я змушений постійно підробляти, оскільки стипендії зовсім не вистачає на життя у великому місті. Це істотно перешкоджає мені повністю присвятити себе музиці.

Попри всі ці обставини, в мене є чіткий обміркований план, згідно з яким я намагаюсь рухатись у житті. Навіть якщо в цьому році щось не складеться, я продовжуватиму йти вперед, не покладаючи рук. Я не готовий зраджувати собі і своїй мрії. Надалі мене чекають конкурси, до прикладу Міжнародний музичний конкурс «Cours de Genève», «Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гілельса», а також велика кількість концертів - це і є моє майбутнє, до якого я так довго йшов і йтимуть усе життя!

Для звершення моїх планів на наступні кілька років мені потрібна саме Ваша допомога, саме тому я звертаюсь до Наукового товариства імені Тараса Шевченка в США.

Життя без мрії перетвориться на звичайне існування, а кожен новий день буде схожий на попередній. Я хочу стати професіоналом у своїй справі, докладаю максимум зусиль, і тому впевнений, що мої мрії втіляться в реальність.

Єгор Ткачик

Студент Національного авіаційного університету

Коли ж почалися події, пов'язані з вибором курсу розвитку нашої країни, коли почався Майдан, де люди стояли за краще майбутнє, за європейські ідеали демократії і свободи, то іноземна спецслужба організувала створення псевдо-республік, використавши для цього частину людей Донбасу, більшість з яких ніколи не виїжджала далі свого містечка. Їх голови забили російською пропагандою про те, що Європа це лише дім для людей з нетрадиційною сексуальною орієнтацією; що це - місце, де все надзвичайно вартісно (якщо просто переводити вартість продуктів в гривню, не беручи до уваги зарплати і купівельну спроможність населення). У людей не було можливостей полетіти в Європу не стільки через рівень

життя, скільки через відсутність авіакомпаній лоукостерів, які прийшли в Донецьк, коли було вже надто пізно.

І коли настав час вибирати - підтримати країну або протистояти нашому європейському курсу, то багато хто просто не знаючи про те, як живуть там, в Європі, навіть в тій же Польщі (яка за 26 років з бідної пострадянської країни стала зразковою європейською державою і орієнтиром для сьогоденної України) вибрали більш зрозумілий для них шлях опору змінам і химерну мрію про те, що «Росія приєднає нас, і буде дешевий бензин, і зарплати, і пенсії вище, ніж в Україні». Мені було дійсно шкода спостерігати, як ті, хто просто ще не зміг побачити життя закордоном, кому вчасно не дали цю можливість, відбирають майбутнє у молодого покоління і прирікають себе на злидні і деградацію.

Я щиро вірю, що Україна завдяки зусиллям патріотів і за підтримки ЄС та США зможе повернути під контроль території на Сході.

Чи відбудеться це через 2 або 3 роки, а може трохи більше, але я хотів би брати участь у відновленні інфраструктури свого міста, як менеджер зовнішньоекономічної діяльності - відновлювати зв'язки з такими європейськими компаніями лоукостерів, як Ryanair або Wizzair. Адже в цей раз, ми, нарешті, повинні дати жителям тих територій зрозуміти, що ховається за тією стіною брехні, яку роками будувала російська пропаганда. Ми повинні дати людям доступний спосіб потрапити хоча б до Європи, і побачити все своїми очима.

Також, я хотів би запропонувати КБ «Антонов» ідею створення турбогвинтового середньомагістрального пасажирського літака на електротязі (витрати на паливо для якого будуть мінімум в 5 разів дешевше поточних літаків) у співпраці з гігантами індустрії авіабудування Боїнг або AirБас. Втілення цього проекту в життя дозволить утворити в Україні нову авіакомпанію лоукостер, ціни якої приємно здивують мешканців нашої країни і дозволять подорожувати ще більш широкому колу населення.

Але для того, щоб я міг прийняти в цьому участь, я повинен отримати гідну освіту і налагодити контакти на міжнародних заходах, не піклуючись про заробіток на життя, тим самим відволікаючись і сповільнюючи свій розвиток.

Через деякий час після початку АТО наша сім'я вирішила переїхати до Києва, щоб там я міг отримати необхідну, визнану в світі, освіту. Через цю локальну війну на сході мій батько втратив бізнес, і до того ж ми змушені жити в умовах обмеженого простору орендованої квартири в Києві. Ця стипендія дійсно допомогла

б мені полегшити працю своїх батьків, і реалізувати більше можливостей для саморозвитку (наприклад курси Польського, для того, щоб вступити на магістратуру в Політех Лодзя, з яким у Національного Авіаційного Університету підписана угода про подвійний диплом...

Завдяки стипендії від Наукового товариства імені Шевченка в США я зможу в більш повній мірі реалізувати свій потенціал і свої ідеї створення дійсно гідної і шанованої європейської держави.

Богдан Аксенин

Студент магістратури Буковинського державного медичного університету

Я все життя мріяв стати лікарем, а в 11 класі зрозумів, що хочу бути саме хірургом. Недавно почав збирати гроші на новітні інструменти для хірургічного втручання, бо побачив наскільки застаріле оснащення в наших лікарнях і усвідомив, що все залежить від самих лікарів.

Ваша ж стипендія мені потрібна, щоб не підробляти і більше часу приділяти навчанню. Адже буває таке, що на підготовку є час лише за годину до пар, що дуже важко, а часом і зовсім неможливо через виснаження.

Також однією з моїх проблем є те, що я живу далеко від університету, за містом. Тому через міський трафік я часто запізнююсь на пари, гуртки. А ця стипендія дасть мені можливість жити ближче до університету, раціональніше використовувати свій час.

Дуже важливим аспектом у навчанні є чергування в лікарнях. Через вищеперечислені перешкоди я рідко можу собі це дозволити, оскільки з моїм темпом життя залишаються тільки нічні чергування, на які я б міг ходити, якби не був таким зайнятим у денний час.

Майре Пашаєва

Студентка Львівської музичної академії ім. М. В. Лисенка

Я маю мрію (вже мету) - хочу працювати у майбутньому на роботі, котра буде приносити мені задоволення. Бачу себе оперною співачкою, яка гастролює по театрах усього світу, подорожує світом виконуючи свою творчу місію. На разі я вже роблю кроки до втілення своєї мети: вже маю за плечима завершене музичне училище, зараз навчаюсь у Львівській музичній академії, вже маю деякий успіх при навчанні, прогрес у вокальній праці. Але як і у всіх, маю лінії зіткнення з матеріальним світом. Майже всі подальші дії потребують грошового вкладу з моєї сторони - чи то магістратура (немає бюджетних місць, а рік навчання коштує понад 20 000 гривень), чи участь у конкурсах (для придбання титулів треба їздити по різних міжнародних конкурсах, що також потребує немало грошового вкладу), чи стажування за свій рахунок за кордоном. Звичайно, також і сьогоднішній день потребує від мене немалих вкладів. Проживаючи далеко від рідного дому (нажаль, через окупацію Криму вже не могла складати плани життя на рідній території), складно, але треба вирішувати проблеми свого навчання, проживання, харчування, тощо. Вже декілька разів намагалася влаштуватися на роботу, але робота навіть з найменшим заробітком вже має вплив на навчання, забираючи немало часу та сил. На разі дуже виручає стипендія (маю підвищену стипендію у розмірі 1800 гривень), яка допомагає хоча б із харчуванням, проте для нормального існування та планування майбутнього, цього навіть менше ніж недостатньо.

Таким чином і я, як і інші студенти, починаю потребувати у додаткових коштах. Впевнена, що такі проекти, як ваша стипендійна програма, були би доброю опорою цілеспрямованим студентам, прагнучим досягти різних висот у своїй справі, і в загалом кроком, що допоміг би вивести рівень освіти нашої країни вже на новий рівень підтримки наших студентів. Окремо я була би дуже щаслива будь-якій такій підтримці; стипендія Наукового товариства ім. Шевченка дала б мені добру нагоду потурбуватися про майбутнє моїх мрій.

Катерина Туніна

Студентка-віолончелістка навчається в Київській національній музичній академії ім. Чайковського

Я — студентка Музичної Академії. Продовжую навчання, відшліфовую майстерність гри на віолончелі, кожного дня займаюся улюбленою справою, виконую музичні твори та дізнаюся багато нового. Я працюю над вдосконаленням своєї гри, в мене дуже гарні педагоги, справжні митці своєї справи, які вмюють надихнути, бажають підтримати. Ті, хто слухав мою гру раніше, кажуть, що я багато дізналася та досягла певних успіхів, і хочеться вірити, що вони, напевно, мають рацію, адже й в Донецьку мені казали, що я музично обдарована й можу досягти успіху. В 12 років я приймала участь у музичному конкурсі, грала зі справжнім оркестром, запам'ятовувала та виконувала складні твори, а з того часу моє вміння поліпшилося й бажання опанувати гру на віолончелі стало ще сильніше.

Кожна людина на планеті слухає музику різних напрямків, а віолончель може відтворити майже будь-який твір - повільну композицію та швидко, тиху та звучну, у низькому регістрі та у високому, там, де грає скрипка, не залишивши нікого байдужим. Усі відомі виконавці мали дуже гарні, дорогі віолончелі, на яких дивували своїх слухачів бездоганним, повним, унікальним звуком, тому для удосконалення професійних можливостей мені дуже необхідний якісний музичний інструмент. На жаль, мої батьки й бабуся вже не можуть допомогти мені так, як вони робили в дитинстві — гарна віолончель коштує майже 60 тисяч гривень, і зараз, після втрати дому довелось починати життя з нуля. Розраховувати на батьків у цій ситуації я зможу тільки через багато років.

Тому я всім серцем сподіваюся на те, що моя дитяче, а тепер вже й доросле бажання буде почуте. Що я зможу продовжити мій шлях від мрії до дії й отримаю стипендію, яку витрачу на найважливіше у моєму житті - музичний інструмент, завдяки якому зможу вдосконалювати свою гру, виступати та дивувати всіх майстерністю виконання і що моя бабуся, яка вклала усю свою душу в мою

музичну майстерність, зовсім скоро побачить мене на великій сцені і не втримається від розчулених сліз щастя, тому що наша спільна мрія — здійснилася.

Христина Богдяж

*Студентка Київського національного
університету ім. Т. Г. Шевченка*

Я, Богдяж Христина Андріївна, навчаюся на другому курсі історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У 2014 р. я з частиною моєї родини виїхала з окупованого Донецька в Київ, щоб закінчити школу та мати можливість вступити до українського університету. Через два роки я вступила на історичний факультет, що ще до війни було моєю мрією.

Щоб менше обтяжувати батьків, я викладаю французьку мову. Паралельно з цим я вчу кримськотатарську мову, бо я спеціалізуюся на історії Кримського ханату.

І хоча я навчаюся лише на другому курсі, я встигаю брати участь у науковому житті. Мої перші публікації були присвячені питанням ідеї національно-територіальної автономії кримських татар та освіти кримськотатарською мовою в Україні. Я вирішала обрати історію кримських татар через те, що вони опинилися майже у тому ж становищі, що і багато інших українців з Криму та сходу України.

Спільно з студентами – кримськими татарами я брала участь у створенні громадської організації Q-hub. Ця платформа займається організацією майстер-класів та благодійних акцій за підтримки організації «Qırım Ailesi» («Кримська родина»), кафедри кримськотатарської філології нашого університету та інших установ. Зокрема це написання листів політв'язням Криму, збори коштів дітям, чиїх батьків було ув'язнено окупантами на півострові в рамках благодійного фонду «Bizim balalar» («Наші діти»), науково-просвітні заходи тощо.

На нашому факультеті організовується доволі багато різних заходів історичного напрямку. Серед тих, де я брала участь, слід згадати нічні екскурсії університетом, мюзикл «Notre Dame de Paris», дебатна ліга, «Що? Де? Коли?» тощо.

Стипендія Наукового товариства Шевченка в США надасть мені широкі можливості для професійного самовдосконалення. З одного боку, завдяки цим коштам у мене буде можливість публікуватися у різних наукових журналах та їздити на конференції молодих вчених. Частина документів з історії Кримського ханату знаходяться не лише в Києві, а й, наприклад, у Львові, і так я зможу їх опрацювати. Частину коштів я витрачу на купівлю нової літератури, оскільки кримськотатарська проблематика зараз дуже популярна в Україні і постійно виходять нові збірки документів, монографії, джерельні публікації тощо. Саме тому я вважаю, що мені необхідна стипендія Наукового товариства імені Шевченка в США.

М. Стахів і студенти-переможці

Голова СУА М. Заяць під час зустрічі зі студентами-переможцями

Науково-дослідницькі та видавничі проєкти НТШ-А (2009-2019)

У 2009 році, ще п'ять років перед ювілеєм 200 літ від дня народження Тараса Шевченка, патрона Товариства, у 2014 р., НТШ-А системно посилило свою науково-дослідницьку та видавничу діяльність, враховуючи, що саме таким тривалим і стратегічним чином треба відсвятковувати оцей великий ювілей і водночас стимулювати новий етап своїх власних наукових пошуків. Запущено широко масштабний Ювілейний Проєкт в якому окрім міжнародної Шевченківської конференції і інших заходів видано масштабне двотомне опрацювання *Тарас Шевченко в критиці* (2013 і 2016) і ряд інших наукових видань пов'язаних з Шевченком і його значенням для України. В наступних роках, зокрема 2015-2018, за рішеннями Управи НТШ-А розширено обсяг цих досліджень на сучасників Шевченка, зокрема Пантелеймона Куліша – що його ювілей 200-ліття з дня народження припадає на біжучий 2019 р. НТШ-А також планомірно підключилося, разом з іншими чільними науковими інституціями, до видавання *Повного зібрання Творів Пантелеймона Куліша*. Паралельно з тим у цей період створено Інститут джерелознавства НТШ-А і відновлено *Записки НТШ-А. Нова Серія*. Доробок цієї науково-дослідницької діяльності, зосереджуючись лиш на найважливіших позиціях, враховує такі помітні праці:

У 2012 р. появилвся каталог виставки шевченкіяни зі збірки Володимира Яцюка, *Тарас Шевченко: мозаїка цілості* (Київ, 2012), у якій зафіксовується на базі експозиції Національного музею Тараса Шевченка в Києві (липень-вересень 2011 року) багатий джерелознавчий та археографічний фон наукової та популярної шевченкіяни.

Григорій Грабович, Олесь Федорук, Тарас Шевченко. Факсимільна публікація першодруку Шевченкової поеми «Гайдамаки» (1841). Київ: Критика, 2013.

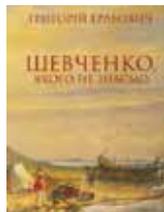
Факсимільне видання «Гайдамаків» відтворює першодрук із граничною точністю: кількість сторінок, їх розмір, ґатунок паперу і, найважливіше, текст. Розвідка-інтерпретація з пера проф. Грабовича по-новому й у глобальному контексті осмислює як рецепцію твору, так і його форму та зміст, а також роль поеми у становленні Шевченка як національного поета. У щедро ілюстрованому дослідженні-коментарі Олесь Федорук переглянуто та узагальнено друковані й архівні джерела, пов'язані з історією написання, виходу в світ і поширення поеми. У додатку вміщено критично вивірений текст першого видання «Гайдамаків».

Тарас Шевченко в критиці. Т. I: Прижиттєва критика (1839–1861)

Григорій Грабович Михайло Назаренко Олександр Боронь Київ: Критика, 2013.

Перше в історії ґрунтовне і детально анотоване зведення всієї відомої друкованої критики про Шевченка від 1839 р. до його смерті у 1861 р. За масштабами і повністю це фундаментальне видання виконує необхідне історичне осмислення українського національного поета і є осердям Ювілейного проекту НТШ-А для відзначення 200-ліття від дня народження його патрона.

Шевченко, якого не знаємо.

Григорій Грабович, Київ: Критика, 2014.

Книжка порушує проблематику символічної автобіографії та сучасної рецепції Шевченка. Розділ «Колажі з Шевченком» обговорює візуальну шевченкіяну, як у советський період («Бриколаж і кіч») так і у пост-советський («Народництво і кон'юнктура: доба незалежності»). Обширний новий розділ «Архетипи Шевченка» досліджує це явище в двох ключах, які себе доповнюють: колективному та індивідуальному, психологічному.

Тарас Шевченко: джерелознавчі студії.

Віктор Дудко, Київ: Критика, 2014.

Збірник складається з тридцяти енциклопедично розгорнутих статей, у яких автор – знаний київський історик літератури і джерелознавець Віктор Дудко – запроваджує нові матеріяли до життєпису Тараса Шевченка, досліджує питання текстології, заглиблюється в історію шевченкознавства. Деякі довідки публікуються вперше.

Поет і його проза: генеза, семантика і рецепція Шевченкової творчості.

Олександр Боронь, Київ: Критика, 2015.

У книжці київського науковця, завідувача відділу шевченкознавства Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України Олександра Бороня зібрано статті, в яких проаналізовано деякі засадничі образи Шевченкової поезії, їхню структуру, семантику і типологію, розглянуто окремі аспекти генези та поетики його прози, контекст й інтертекстуальні зв'язки повістей, досліджено маловивчені сторінки рецепції творчості поета.

Тарас Шевченко і царська цензура. Збірник документів.

Упорядник, Іван Ковальов; Науковий редактор, Олесь Федорук, Київ: Критика, 2015.

Матеріяли підготовлені у 1930-их рр. і дотепер цілісно не опубліковані. Для цього видання підібрано неоприлюднені документи, звірені та спеціально підготовлені до друку; з довідковим апаратом.

Тарас Шевченко в критиці. Т. II: Посмертна критика (1861). *Київ: Критика, 2016.*

Фундаментальний Ювілейний проект НТШ-А продовжується другим томом «Тарас Шевченко в критиці». Том II охоплює матеріяли, що з'явилися протягом першого року по смерті Шевченка. Як і в першому томі, обширна вступна стаття Проф. Г. Грабовича накреслює головні орієнтири рецепції

Шевченка, зокрема його становлення як національного поета та пророка.

Тарас Шевченко і світ фотографії. Альбом-монографія, Володимир Яцюк, Київ: Критика, 2019.

У посмертному виданні альбому-монографії визначного київського шевченкознавця, історика українського мистецтва та колекціонера Володимира Яцюка (1946–2012) вперше зібрано, ретельно заатрибутовано і скласифіковано та докладно прокоментовано в культурному і подієвому контексті доби великий пласт фотографічної шевченкіяни – понад дві сотні світлин, як широко відомих, так і геть зовсім не знаних загалом.

Олесь Федорук. Роман Куліша «Чорна рада»: Історія тексту. Київ: Критика, 2019.

Книжка літературознавця Олесь Федорука містить комплексний текстологічний аналіз роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада», його української та російської версій. Докладно описано історію створення роману, цензурну та видавничу історії, розглянуто відмінності різних редакцій.

Дальші видавничі пляни

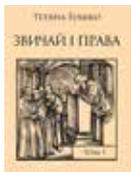
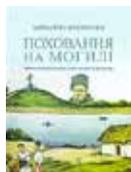
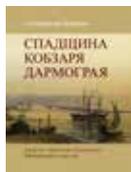
Враховуючи успіх перших двох томів *Шевченка в критиці*, їх фундаментальний вклад у шевченкознавство як наукову дисципліну, НТШ-А запланувало продовження цієї праці на наступні томи (що у своєму історичному обсязі наближують шевченкознавство до світових наукових практик та стандартів), а саме, Том III: *Посмертна критика (1862–1882)* (очікувана дата виходу в світ – грудень 2020), і Том IV: *Посмертна критика (1883–1900)* (очікувана дата виходу в світ – грудень 2022).

Повне і звірене виданням спогадів про Шевченка:

Спогади про Тарас Шевченка: У трьох томах, Олександр Боронь, Михайло Назаренко (упорядники); Григорій Грабович, вступ; Том I: 1814–1847 очікувана дата виходу в світ – грудень 2019; Том II: 1847–1858 очікувана дата виходу в світ – грудень 2020; Том III: 1858–1861; книги перша і друга, очікувана дата виходу в світ – грудень 2021.

ІНСТИТУТ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА НТШ-А

Паралельно із Ювілейним проектом і шевченкознавством в НТШ-А взагалі, створено також міжсекційний Інститут джерелознавства, ІД, (голова, Г. Грабович). Поодинокі вищезгадані шевченкознавчі праці (зокрема ті, які суто джерелознавчі) виходили під грифом ІД. Серед інших праць із шевченкознавства, і з інших наукових дисциплін, були також наступні:

Олександр Боронь. *Спадіщина Кобзаря Дармограя: джерела, типологія та інтертекст Шевченкових повістей.* Київ: Критика, 2017.

Михайло Назаренко. *Поховання на могилі; Шевченкова біографія у фольклорі та фейкlorі.* Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: Критика, 2017.

Марія Маєрчик, Олена Боряк (співупоряд.). *Криптадії Федора Вовка: винайдення сороміцького. Етнографія сексуальності на межі XIX і XX століть.* Київ: Критика, 2018.

Тетяна Гошко. *Звичай і права: Джерела, коментарі, дослідження: У двох томах; Том I: Антропологія міст і міського права на руських землях у XIV – першій половині XVII століття.* Київ: Критика, 2019.

Олександр Зайцев. *Націоналіст у добі фашизму: Львівський період Дмитра Донцова, 1922–1939 роки; Начерк інтелектуальної біографії.* Київ: Критика, 2019.

Записки НТШ-А. Нова Серія

Перший том двомовних (українсько-англійських) *Записок НТШ-А. Нова серія* появився у 2017 р. і цілісно присвячений питанню шевченкознавства; включає також рецензії, некролог і хроніку. Наступні томи на підході.

СТИПЕНДІЙНІ ПРОЄКТИ

Наукове Товариство імені Шевченка в Америці призначає наукові гранти науковцям та аспірантам для підтримки дослідницьких проєктів широкого спектру українознавства. З кожним роком зацікавлення Стипендійною програмою НТШ-А зростає, зокрема у 2015-2016 роках надійшло 19 подань, у 2017-2018 – 120, у 2018-2019 – 99.

Зважаючи на обмежені кошти стипендійних програм, Управа НТШ-А в останні роки вирішила призначати гранти науковцям та аспірантам для праці виключно над дослідженнями. Переважна більшість подань (95%) надходить від науковців з України.

ВИДАВНИЧІ ПРОЄКТИ

МЕМУАРНА СЕРІЯ

Перший том започаткованої серії «Із архівних фондів Наукового Товариства ім. Шевченка» — спогад з пера Миколи Величківського «Під двома окупаціями. Спогади і документи» (Нью-Йорк: Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці, 2017), упорядкований Тарасом Гунчаком. Серія, як зазначається, покликана «привернути увагу дослідників до багатющих зібрань документів ув архівах НТШ-А, відкрити ширшому читацькому загалу нові сторінки з життя української діаспори і повести далі діалог про важливі питання нашої історії». Крім того, слід наголосити, що в архівних колекціях НТШ-А чимало спогадів осіб, які опинилися на Заході після Другої світової війни і «[в]ведення у науковий і читацький обіг цих унікальних матеріалів, свідчень своєї доби, безперечно, увиразнить мозаїку історичних подій і неодмінно збагатить наше осягнення епохи і людей». В планах НТШ-А створити серію (і головне показати публіці) унікальні матеріали про історію України. Наразі готується до друку другий спогад у цій серії — книга Юхима Харченка, чий архівний фонд так само зберігається в НТШ-А.

Микола Величківський

Під двома окупаціями.

Спогади і документи
(Нью-Йорк: НТШ-А, 2017)

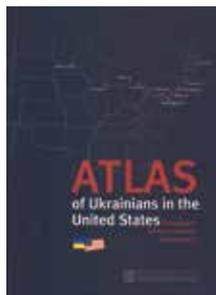
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

Енциклопедія Української Діаспори. Т. 1. Книга 1
А-К, Книга 2 Л – П, Книга 3 С – Я

Історичним досягненням нашого Товариства в 2018 р. було завершення Американського Тому ЕУД. Тоді ми видали Третю книгу, літери С-Я, яка містить 1332 гасла, та 850 світлин у тексті, який включає 8 сторінок кольорових ілюстрацій. Першу книгу, літери А-К, НТШ-А видало 2009 р., Другу книгу, 2012 р. Американський Том ЕУД документує життя української діаспори в США за період 1884-2018, представляючи людей українського роду або походження, які були активними в українській громаді, а також тих, які прославилися на американській і світовій арені. ЕУД пропонує обширні статті про місця великих українських поселень, як Нью-Йорк, Філадельфія, Чикаго та штат Пенсильванія, про українські Церкви, громадські, наукові, молодіжні та спортивні установи.

Редактори Третьої книги,
Орест Попович і Олександр Лужницький

продовжують працю над додатковою Четвертою книгою
“Addenda” і “Errata”

ЦЕНТР ДЕМОГРАФІЧНИХ, СОЦІО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Atlas of Ukrainians in the United States: Demographic and Socio-economic Characteristics (2019).

Атлас подає історію імміграції з України до США на 300 мапах, показує вичерпну картину сучасного демографічного та соціально-економічного стану українців у США та кількісно визначає їх місце в структурі американського суспільства. Особливу увагу приділено останній імміграції з України, так званій четвертій хвилі. Окрім демографічних характеристик, таких як вік, стать та внутрішня міграція, в Атласі подано інформацію про освіту, громадянство, знання англійської мови, рівень доходів, характеристики житла тощо. Показники, базовано на ретельному опрацюванні різних переписів та використано інформацію про розселення українців у кожному штаті та 55-тьох метрополіях.

ДОКУМЕНТАЛЬНІ ФІЛЬМИ

З ініціативи та за фінансової підтримки НТШ-А у 2015 році, було започатковано серію фільмів про українську літературу в діаспорі. Львівський режисер Олександр Фразе-Фразенко зняв перший фільм про Нью-Йоркську Групу поетів, представивши його в Нью-Йорку, на українському фестивалі в польському місті Вроцлаві та на Форумі видавців у Львові. Панорамне висвітлення одного із найцікавіших літературних явищ повоєнної української літератури здобуло чимало прихильників та схвальних відгуків. Продовженням проекту є розпочате виробництво фільму про Євгена Маланюка в Нью-Йорку, в якому глядач зможе познайомитися з маловідомими фактами біографії поета, унікальними фото- та відеоматеріалами з українських архівів Нью-Йорка та Нью-Джерзі. Розповідями про Маланюка тих, хто особисто знав письменника. Фільмотека НТШ-А про українську літературу збагачує наше уявлення про культурний простір діаспори.

Кадр з фільму “Акваріум в морі” (2016)

Кадр з фільму “Маланюк у Нью-Йорку” (2019)

БІБЛІОТЕКА ТА АРХІВ НТШ-А

Протягом останніх років у бібліотеці вилучено дублікати та книги ненаукового профілю з метою творення справжньої дослідницької бібліотеки. Під час перегляду майже 30-ти тисячної колекції виявлено багато унікальних видань з авторськими присвятами. Останні підрахунки дублетних матеріалів свідчать, що таких було приблизно 4,500 екземплярів. Вони зареєстровані в електронній таблиці (*spread sheet*), яку розіслано членам Управи та Секцій НТШ-А, для ознайомлення, та бібліотекам в

Україні і до славистично-бібліотечної електронної мережі США як пропонуванний обмінний фонд.

Нова система каталогізації розпочала працювати після переведення бібліографічних записів на загальноприйнятую систему MARC (*machine-readable cataloging*). Уведено систему Koha ILS (*Integrated Library System*), якою можна користуватися безкоштовно. Вона дозволяє вживати кирилицю, що важливо для нашої бібліотечної колекції. З часом плануємо додати предметні рубрики (*subject headings*) та класифікацію Бібліотеки Конгресу разом з предметними файлами (загальноприйняті особисті, корпоративні, географічні назви та предметні рубрики).

Наукове Товариство ім. Шевченка зберігає в своїй архівах безцінні фонди провідних діячів української діаспори, рідкісні матеріали з таборів переміщених осіб, важливі документи які засвідчують процес організації Голодомору в Україні, і багато інших скарбів. Нашим пріоритетом на найближчий час—розпочати систематичне оцифрування архівів і раритетних книг, забезпечуючи доступ науковцям майбутніх поколінь.

ЖЕРТВОДАВЦІ

на наукові проекти НТШ-А
від 1 січня 2014 до 21 серпня 2019

\$50,000 and more

Estate of Nestor Kohut
Estate of Maria Fischer Slysh

\$25,000 – \$49,999

Self Reliance NY Federal Credit Union

\$10,000 – \$24,999

Estate of John Halaway	Self Reliance Foundation of Chicago
Heritage Foundation	St. Mary Protectress
Estate of Olga Iwasiecko	Ukr. Orthodox Parish, Phil. PA
Orest Popovych	Ukrainian National Women's League of America
Estate of Oksana Tresniowsky	
Estate of Irene Zielyk	

\$5,000 – \$9,999

Anna Procyk	Ukrainian American Association
Roman Shirokov	Ukrainian Jewish Encounter
Oles Smolansky	

\$2,000 - \$4,999

Estate of I. Balaban	Irene Nasaduke
Larissa Bilaniuk	Yuri Omelchenko
Demus Charitable Trust UTA	Wolodymyr Petryshyn
Ihor E. Hayda	Charles Podpirka
Andrey Klishin	Ihor W. Rak
Jaroslav Leshko	Tamara Stasiuk

\$1,000 - \$1,999

Roman I. Andrushkiw	Patricia Jaworsky
Laada Bilaniuk	Wolodymyr Rak
Mykola Deychakivsky	SUMA Yonkers Ukrainian Federal Credit Union
Natalia Fedynskij Slysh	Myroslava Znayenko
George G. Grabowicz	
Boris Hlynsky	

\$500 - \$999

Yaroslav Bihun
 Larissa Bilaniuk-Sand
 Bohdan Chudio
 Joseph Danko
 Nadia Deychakivsky
 Adrian Dolinsky
 Orysia Duplak-Buchan
 Oleg Gerasimenko
 Rostislav Grigorchuk
 Mykola Haliv
 Myron Hnateyko
 Natalia Honcharenko
 George E. Jaskiv
 John Kark
 Nestor Kolcio

Theodor Kostiuk
 Aleksandr Levchenko
 Askold Melnychuk
 David & Natalie Olds
 George Rakowsky
 Nestor Rychtyckyj
 Oleksandr Shcheglovitov
 Oleh & Tania Sklepkovych
 Stephan Stecura
 Mildred Tomiak
 Nadia Trojan
 Vasil Truchly
 Yuriy Usachev
 Svetlana Voronina
 Roman Voronka

\$250 – \$499

Roman & Anna Alyskewycz
 Andrew Chraplyvy
 Michael Chvanov
 Ulana Diachuk
 Jurij Dobczansky
 Daria Dykyj
 Bohdan Futey, Esq.
 Marianna Gillilan
 Borys Gudziak
 Ihor Gussak
 Christine Hoshowsky
 Lew Mykola Hryhorchuk
 Halyna Hryn
 Taras Hunczak
 Daria Jakubowycz
 Arcadia H. Kocybala
 Tetyana Korchak
 Lyudmyla Kvochina

Serhiy Levkov
 Ronald & Nadia Liteplo
 Askold Lozynskyj
 Yuriy Mischenko
 Myroslawa Myroshnychenko
 Orest Nebesh
 Dmytro Nykypanchuk
 Lydia Prokop
 Romana Pylyp
 Michael Pylypczuk
 Dmitri Rusakov
 Maria Ania Savage
 Anatoly Shmygol
 Tymur Sydor
 John M. Terlecky
 Oleh Tretiak
 Bohdan Vitvitsky
 Lubomyr Zobniw

ІМЕНОВАНІ ФОНДИ НА НАУКОВІ ПРОЄКИ

- Петра АНДРУСЕВА - мистецтво
Осипа АНДРУШКОВА - допомога бібліотеці
Дмитра БОБЕЛЯКА - вільний
Ореста і Марії ГЛАДКИХ - мистецтво, архітектура
Михайла ГРУШЕВСЬКОГО - історія України
Наталії ДАНИЛЬЧЕНКО - вільний
Олени ДЖУЛЬ - перекладацька і видавнича ділянки
Василя і Софії ДМИТРЕНКІВ - видавнича ділянка
Ксені КАЛМУК - література
Константина КЕБАЛА - медицина
Платона КОСТЮКА - біомедичні дослідження
Остапа КОТИКА - історія Українських Січових Стрільців
Юрія КУЗЕВА - видавнича діяльність і стипендії
Ярополка ЛАСОВСЬКОГО - музична освіта
Івана ЛЕСЬКА - вільний
Марка ЛЕПКОГО - медицина
Ірини і Євгена МЕЛЬНИКІВ - стипендії
Петра і Ольги МОЦЮКІВ - видавнича ділянка, конференції
Володимира ОЛЕЙКА - право
Любомира і Лариси ОНИШКЕВИЧІВ - українська мова
Ярослава ПАДОХА - право
Зенона і Юлії ПЕТЕШІВ - музика (скрипка)
Володимира ПЕТРИШИНА - математика
Ореста ПОПОВИЧА - українська термінологія і правопис
Володимира і Ольги ПРОКОПОВИХ - стипендії
Володимира і Анни РАКІВ - економія, медицина, право
Івана РОМАНЮКА - видавнича ділянка
Антоні САВИЦЬКОГО - вільний
Ярослави СИДОРАК - вільний
Константина і Ольги СРІБНОЇ-РОГОЗИНСЬКИХ - право, медицина
СУЖА - журналістика
УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ, Флінт - історія визвольних змагань
Івана ФІЗЕРА - українська література
Івана і Єлизавети ХЛОПЕЦЬКИХ - укр. і англомовні видання
Миколи ШПЕТКА - допомога православним священикам
Ірини ЩЕРБАНЮК - стипендії

НТШ-А – виклики, стратегії, перспективи

Від заснування НТШ у Львові у 1873-ому році і перезаснування НТШ-А в Америці у 1948-ому наше постійне завдання було згуртувати українську наукову громадськість шляхом творення наукових цінностей у всіх наукових дисциплінах, але передусім в україністичній та гуманітарній науці та водночас у активізації української спільноти у США та у всьому світі, для щедрої підтримки цього завдання, для плекання громадськості, в найкращому сенсі нової громадської еліти, яка спроможна гідно захищати українську справу і зокрема українську науку – бо без високоякісної науки кожна спільнота приречена. Попри різні кардинальні зміни, які відбулися за останні десятиліття, зокрема незалежність України і різні її випробування протягом останніх трьох декад, ці два основні орієнтири залишилися незміненими.

Інші зміни – позитивні, обнадійливі – однак відбуваються у праці і досягненнях самого НТШ-А. Протягом останнього десятиліття НТШ-А помітно ожавило свою наукову діяльність. Починаючи від Ювілейного Проекту для відзначення 200-ліття від дня народження патрона НТШ-А Тараса Шевченка, зусиллями і за підтримки НТШ-А видано за кілька років набагато більше наукових праць і монографій, ніж за довгі попередні роки. Оновлено *Записки НТШ-А. Нова серія*. Але йдеться передусім про якість, а не про кількість. У ділянках шевченкознавства, у дослідженні української археографії та джерелознавства, наші публікації є першорядні – і то в контексті не локальному, а світовому. Цей науковий перелом не може не стимулювати далі почини і досягнення.

У своєму внутрішньому, інституційному житті НТШ-А омолоджується, динамізується. Впевнено осмислюємо вихід на сучасне науково-громадське спілкування на рівні тих викликів, що їх ставить 21 століття – робота сайту, ініціативи співпраці з іншими українськими науковими інституціями тощо.

І чи не найголовнішим є наш вихід на оновлене спілкування з нашою громадськістю, з ініціюванням акцій підтримки українських студентів потерпілих на Майдані і постраждалих внаслідок російської агресії на сході України, з новими ініціативами для поживлення нашого громадсько-наукового життя.

**ЗАКЛИКАЄМО ДО ПОСИЛЕНОЇ ЖЕРТВЕННОСТІ
І ДО СПІВПРАЦІ!**

A nighttime photograph of a large, ornate statue, likely the Statue of Liberty, illuminated by warm lights. The statue is the central focus, with its arms raised. In the background, a tall, slender column with a decorative top is visible. The sky is filled with numerous bright, golden sparks and streaks of light, suggesting a fireworks display or a celebratory event. The overall atmosphere is festive and celebratory.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

14 вересня 2019 року о 5-ій годині по пол.
63 Fourth Ave
New York, NY 10003